

نقش نماهای شهری در سیمای بصری شهر

ابراهیم الیاسی^۱

۱- آ.غ. شهرستان مهاباد. خیابان استاد مجدی. ساختمان قاضی طبقه دوم واحد ۴. تعاونی ۱۰ eelyasi43@yahoo.com

چکیده

شهرهای امروز از نظم بصری کمتری برخوردار بوده و سیمای آزاردهنده ای دارند. با توجه به رابطه فعالیت های انسان با فرهنگ، شهربستری است که در آن فرهنگ از طریق فعالیت ها و ارتباطات انسانی به جریان درمی آید. کالبد شهر، بالخصوص نماهای شهری به بازنمایی این رابطه پرداخته و ارزش های سنت های هم زیستی را عینیت می بخشد. شهرها از جمله مهم ترین دستاوردهای انسان و محصول زندگی مدنی وی است. علوم شهری در دوران مدرن، به دلیل اینکه برگرفته از جهان دوقطبی دکارت بودند، اساساً کالبد شهر را جدای از مخاطب می دانستند. این مسئله حتی در نظریات اندیشمندان اخیر، همچون لینچ نیز قابل مشاهده است؛ او شهر را مانند یک بنای نفیس معماری می داند. با توجه به توسعه سریع شهرنشینی و افزایش روزافزون ساخت و ساز در چند دهه اخیر، شاهد تغییرات اساسی در سیمای شهری هستیم که شهرها محل خود نمایی هر یک از تک بناها در ارتفاع، رنگ، نوع مصالح و... در جداره ممتد خیابان ها شده اند. نمای هر ساختمان در شکل دهی به مجموعه شهری که در آن حضور دارد، موثر است. اگر به نمای یک ساختمان بدون در نظر گرفتن نمای دیگر ساختمان های شهر توجه شود، همگونی نمای شهری در مجموع از بین می رود. روش پژوهش، توصیفی- تحلیلی و داده ها و اطلاعات پژوهش و تحلیل اطلاعات به شیوه کتابخانه ای و اسنادی گردآوری شده است. سیما و منظر شهری از جمله مواردی هستند که در کارکرد هسته اصلی شهرهای امروز تأثیر بسزایی دارند. سیمای شهر بخشی متجلی و ملموس در شهرها است که در آن تبلور بصری، کارکردی و معنایی عناصری که فضا را شکل می دهند دیده می شود و خوانایی کیفیتی است که موجب قابل درک شدن یک مکان می گردد، بنابراین این موضوع در بخش هایی از شهر که تا حدی از گذشته تاریخی برخوردارند اهمیت بیشتری پیدا می کند. همان طور که مثبت بودن این عوامل در شهر به بالارفتن کیفیت محیط کمک می کند، منفی بودن آن ها نیز اثرات نامطلوبی از جمله زوال کالبدی و کارکردی، ابهام و عدم خوانایی بافت شهرها را به دنبال دارد، ناخوانایی، اغتشاش بصری - بی توجهی به ارزش های تاریخی، تداخل عملکردها و... باعث بوجود آمدن محیط هایی نامطلوب برای کار و زندگی می شوند.

واژگان کلیدی: نمای شهری - ساماندهی - سیمای شهری - فرهنگ - هویت شهری

۱- مقدمه

در فرآیند تبدیل قطعیت قرارداد مدنیته به نسبیت واقعی جهان، فرهنگ و هویت، سوال آفرین موضوعات در گستره جغرافیایی جهان هستند که در جهان تک ساحتی مدرن تا حدی نادیده انگاشته شدند. از دست دادن حس مکان، بی تعلقی به مکان ارتباط عمیقی با بی هویتی مکان سکونت و نادیده گرفتن فرهنگ انسان در شکل دهی به فضای زندگی دارد. نماهای شهری به عنوان بخشی

*۱ - دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات زنجان، زنجان، ایران.